

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระและต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า ได้มีหนังสือ ที่ สพม ๐๐๐๒/๖๑๗ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า

๑. มาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่มาจากผู้แทนสภาองค์กรชุมชนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเลือกกันให้เหลือจังหวัดละหนึ่งคน และที่ผ่านมาสํานักงานสภาพัฒนาการเมืองได้ประสานงานกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) เพื่อให้ส่งชื่อบุคคลซึ่งที่ประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเลือกกันเองเหลือจังหวัดละหนึ่งคนเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง ซึ่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) โดยส่วนใหญ่จะหมดวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

๒. ที่ผ่านมามีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระไปแล้ว แต่ต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่แทนสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่ยังไม่ได้เข้ารับหน้าที่ ในกรณีของนายวงษ์ ก่อเกิดบุญ สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) ของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้พ้นจากตำแหน่งตามวาระเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ แต่เนื่องจาก พอช. ยังไม่สามารถแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งที่ประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเลือกกันเองให้ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองได้ นายวงษ์ฯ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) ของจังหวัดนนทบุรี ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ ที่กำหนดให้สมาชิกตามมาตรา ๗ (๑) ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่ได้รับการแต่งตั้งและเข้ารับหน้าที่ โดยมิได้มีบทบัญญัติจำกัดระยะเวลาว่าจะให้ปฏิบัติหน้าที่ไปจนถึงเมื่อใด ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ เมื่อ พอช. ยังไม่สามารถแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งที่ประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเลือกกันเองให้มาเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองได้ จึงมีผลให้นายวงษ์ฯ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อมาจนเกือบจะสิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) อีกหนึ่งวาระ

๓. สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ จะมีได้บัญญัติระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม ที่คำนวณนับได้ตามปฏิทินไว้อย่างชัดเจน แต่เมื่อมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การสรรหา

สมาชิกมาตรา ๗ (๒) และ (๓) ต้องกระทำให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว” ซึ่งสมาชิกตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) ที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระก็จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ไม่เกินเก้าสิบวัน ระยะเวลาเก้าสิบวันตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งดังกล่าว จึงน่าจะเป็นบทบัญญัติที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง ที่จะนำมาปรับใช้กับระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) ด้วยเช่นกัน ประกอบกับมาตรา ๑๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการสรรหาสมาชิกหรือเลือกกันเองขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่” จึงสามารถตีความได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม ควรจะมีระยะเวลาที่คำนวณนับได้ตามปฏิทิน หากพ้นระยะเวลานั้นแล้ว บทบัญญัติในมาตรา ๑๖ ยังรองรับให้สภาพัฒนาการเมืองสามารถดำเนินการต่อไปได้

๔. นอกจากนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองขอหารือประเด็นที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๓๙๒/๒๕๕๕ ว่า “เมื่อ พอช. ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการได้แจ้งผลการคัดเลือกกว่าผู้ได้รับการคัดเลือกใน ๕ จังหวัด ยังมีประเด็นร้องเรียนซึ่งยังไม่เป็นที่ยุติ และ พอช. กำลังตรวจสอบข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องอยู่ การที่สำนักงานฯ จะประกาศแต่งตั้งสมาชิกตามมาตรา ๗ (๑) ตามรายชื่อทั้ง ๗๗ จังหวัด โดยรู้ย่อว่าในจำนวนนั้นยังมีปัญหาซึ่งไม่เป็นที่ยุติอยู่ ๕ จังหวัด ย่อมเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย” แต่ในเรื่องนี้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองมีความเห็นว่า ตราบใดที่ยังไม่มีผู้ชี้ขาดข้อร้องเรียนว่าเป็นประการใด เมื่อ พอช. ส่งชื่อบุคคลซึ่งที่ประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเลือกได้มายังสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สำนักงานฯ ควรจะมีอำนาจประกาศแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองได้ และเมื่อข้อเรียกร้องยุติเป็นประการใดแล้ว ที่ประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลจึงดำเนินการส่งชื่อบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองมายัง พอช. เพื่อให้ พอช. ส่งชื่อให้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองต่อไป

๕. สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจึงขอหารือว่า

(๑) สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ ที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ จะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ วรรคสามเป็นระยะเวลาเท่าใด และจะนำระยะเวลาเก้าสิบวันตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง มาปรับใช้กับกรณีนี้ในฐานะที่เป็นบทบัญญัติที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งได้หรือไม่ อย่างไร

(๒) สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ ที่พ้นตำแหน่งตามวาระ และต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม จะมีขอบเขตในการใช้อำนาจหน้าที่แค่ไหน เพียงใด และจะยังคงดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสภาพัฒนาการเมืองหรือสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองได้หรือไม่ เช่น ตำแหน่งประธานและรองประธานสภาพัฒนาการเมือง ตำแหน่งกรรมการบริหารสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง และตำแหน่งกรรมการบริหารกองทุนสภาพัฒนาการเมือง

(๓) ขอให้ทบทวนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๓๙๒/๒๕๕๕ ที่ให้ความเห็นว่า เมื่อ พอช. ได้แจ้งผลการคัดเลือกกว่าผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) ยังมีประเด็นร้องเรียนซึ่งยังไม่เป็นที่ยุติ และ พอช. กำลังตรวจสอบข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องอยู่ การที่สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจะประกาศแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกตามมาตรา ๗ (๑) โดยรู้ย่อว่าในจำนวนนั้นยังมีปัญหาซึ่งไม่เป็นที่ยุติ ย่อมเป็น

การดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งในประเด็นนี้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองมีความเห็นว่าเมื่อ พ.อช. ได้ส่งชื่อบุคคลตามที่ที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเลือกได้แล้ว สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองควรมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองได้ แม้ว่าบุคคลดังกล่าวมีประเด็นข้อร้องเรียนที่ยังไม่เป็นข้อยุติ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า โดยมีผู้แทนสถาบันพระปกเกล้า (สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง) และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วมีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า การที่มาตรา ๑๔^๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ กำหนดให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗^๒ (๑) ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองมีความต่อเนื่องและไม่สะดุดหยุดลงเพราะเหตุที่สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองหมดวาระการดำรงตำแหน่ง โดยให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองคนเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่งเป็นการชั่วคราว จนกว่ากระบวนการเลือกสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) จะเสร็จสิ้น และสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองคนใหม่ได้รับการแต่งตั้งและเข้ารับหน้าที่ โดยบทบัญญัตินี้ไม่ได้มีเจตนารมณ์ให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเป็นระยะเวลานานโดยไม่สิ้นสุด

^๑มาตรา ๑๔ ให้สมาชิกตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันประกาศแต่งตั้ง

สมาชิกจะได้รับการสรรหาและแต่งตั้งติดต่อกันสองวาระมิได้

สมาชิกตามมาตรา ๗ (๑) (๒) หรือ (๓) ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

^๒มาตรา ๗ ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิก ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม ตามคำนิยาม คำว่า องค์กรภาคประชาสังคม (๑) ในมาตรา ๓ ซึ่งที่ประชุมในระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลเลือกกันให้เหลือจังหวัดละหนึ่งคน

(๒) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม ตามคำนิยาม คำว่า องค์กรภาคประชาสังคม (๒) ในมาตรา ๓ จำนวนสิบหกคน

(๓) สมาชิกซึ่งมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรคการเมือง พรรคละหนึ่งคน

(๔) สมาชิกซึ่งมาจากหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งมิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสองคน

(๕) สมาชิกซึ่งมาจากประธานคณะกรรมการกิจการยุติธรรม และประธานคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน

(๖) สมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๗) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนสิบคน

ให้สมาชิกตามวรรคหนึ่งเลือกกันเองเป็นประธานสภาหนึ่งคน และรองประธานสภาสองคน

ให้เลขาธิการเป็นสมาชิกและเลขานุการสภาพัฒนาการเมือง

หากแต่ต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม ภายในกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม โดยที่มาตรา ๗^๓ ไม่ได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของการดำเนินการเลือกและแต่งตั้งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) การดำเนินการเลือกและแต่งตั้งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองดังกล่าวก็ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาอันสมควร ส่วนระยะเวลาเท่าใดจึงจะถือได้ว่าเป็นระยะเวลาอันสมควรมัน เมื่อกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องเทียบเคียงกับกรณีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในกรณีนี้เมื่อพิจารณาระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒^๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ ซึ่งกำหนดว่า การสรรหาสมาชิกตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) ต้องกระทำให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว จึงต้องถือว่าระยะเวลาเก้าสิบวันเป็นระยะเวลาอันสมควรแล้ว ดังนั้น หากการเลือกและแต่งตั้งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) ไม่สามารถดำเนินการได้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องมีการเลือกสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง จะต้องถือว่าองค์ประกอบสภาพัฒนาการเมืองในส่วนนี้ว่างลง และให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ตามความในมาตรา ๑๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ

สำหรับกรณีของนายวงศ์ ก่อเกิดบุญ สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) ของจังหวัดนนทบุรี ได้พ้นจากตำแหน่งตามวาระเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ แต่โดยที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) ไม่สามารถเสนอชื่อบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองของจังหวัดนนทบุรีแทนนายวงศ์ฯ เนื่องจากไม่อาจดำเนินการหาข้อยุติเกี่ยวกับการร้องเรียนบุคคลที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลได้นายวงศ์ฯ จึงอยู่ปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม^๖ มาจนถึงปัจจุบัน โดยที่สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองไม่ได้นำความในมาตรา ๑๒ ประกอบกับมาตรา ๑๖ มาปรับใช้เพื่อให้นายวงศ์ฯ ต้องพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม เมื่อพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันตามมาตรา ๑๒ และให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ จึงมีผลให้นายวงศ์ฯ อยู่ปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม ต่อมาจนล่วงพ้นระยะเวลาเก้าสิบวัน ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อีกทั้งหากนายวงศ์ฯ อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอีกจนครบวาระที่สอง ก็จะเป็นการขัดต่อมาตรา ๑๔ วรรคสอง ซึ่งกำหนดว่า สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) จะได้รับการสรรหาและแต่งตั้งติดต่อกันสองวาระมิได้ ดังนั้น จึงถือได้ว่าเมื่อนายวงศ์ฯ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองแล้ว นายวงศ์ฯ จะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๑๔ วรรคสามได้ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องมีการเลือกสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔มาตรา ๑๒ การสรรหาสมาชิกตามมาตรา ๗ (๒) และ (๓) ต้องกระทำให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ให้เลขาธิการดำเนินการให้บุคคลตามมาตรา ๗ (๔) และ (๕) เลือกกันเอง ให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

^๕มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการสรรหาสมาชิกหรือเลือกกันเองขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อวัตถุประสงค์ของมาตรา ๑๔^๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ เป็นการบัญญัติเพื่อบังคับให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑)^๙ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ไม่สะดุดหยุดลงเพราะเหตุที่สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองหมดวาระการดำรงตำแหน่ง และไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไว้เป็นอย่างอื่น สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองจึงสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองได้เช่นเดียวกับในช่วงเวลาก่อนการพ้นจากตำแหน่ง ส่วนการได้รับสิทธิประโยชน์ใด ๆ ของสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปนั้น เนื่องจากข้อเท็จจริงตามข้อหาหรือไม่เพียงพอที่จะพิจารณาให้ความเห็นในแต่ละกรณีได้ แต่โดยหลักแล้ว หากมีกฎหมายใดกำหนดสิทธิหรือประโยชน์ให้แก่สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง สมาชิกฯ ก็อาจได้รับสิทธิหรือประโยชน์ต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายนั้นกำหนด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๕๖๕/๒๕๕๐^๙ และเรื่องเสร็จที่ ๑๑๒๓/๒๕๕๖^{๑๐}

สำหรับประเด็นที่ว่า หากสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่ดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานสภาพัฒนาการเมือง กรรมการบริหารสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง และกรรมการบริหารกองทุนสภาพัฒนาการเมือง พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองไปแล้ว จะยังคงดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวได้หรือไม่ นั้น เนื่องจากมาตรา ๑๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ กำหนดให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) (๒) หรือ (๓) ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ และไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองซึ่งพ้นตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง จะต้องหยุดการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าว ดังนั้น สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) (๒) หรือ (๓) ที่พ้นจากตำแหน่งแล้ว ยังคงดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าว และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมืองและสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองมีความต่อเนื่อง โดยปฏิบัติหน้าที่นั้นต่อไปจนกว่าสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) (๒) หรือ (๓) ชุดใหม่จะได้รับการแต่งตั้งและเข้ารับหน้าที่ หรือต้องพ้นไปตามระยะเวลาที่ได้ให้ความเห็นไว้ในประเด็นที่ ๑ และเมื่อพ้นจากหน้าที่ของความป็นสมาชิกแล้ว ก็ย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปนี้ก็โดยมีเจตนารมณ์มิให้งานต้องสะดุดหยุดลง การปฏิบัติหน้าที่จึงควรทำเท่าที่

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๙บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๑๒๔๙ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๐}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๑๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จำเป็น โดยไม่ดำเนินการใดที่เป็นเรื่องริเริ่มใหม่ หรือก่อให้เกิดภาระผูกพันโดยไม่มี ความจำเป็นรับตัวน การดำเนินการใดอันไม่อยู่ในขอบเขตดังกล่าว อาจเข้าข่ายการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบได้

ประเด็นที่สาม เห็นว่า ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๓๙๒/๒๕๕๕^{๑๑} ซึ่งระบุว่า การที่สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจะประกาศแต่งตั้ง สมาชิกตามมาตรา ๗ (๑)^{๑๒} ตามรายชื่อทั้ง ๗๗ จังหวัด โดยที่ได้ทราบข้อเท็จจริงอยู่ในจำนวนนั้น ยังมีปัญหาข้อร้องเรียนไม่เป็นที่ยุติ ๕ จังหวัด ย่อมเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการให้ ความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการแต่งตั้งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองทั้ง ๗๗ จังหวัด โดยมีนัยว่า หากสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองได้ล่วงรู้ข้อเท็จจริงว่าผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาพัฒนา การเมืองยังมีปัญหาข้อร้องเรียนอยู่ แล้วยังแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวไปดำรงตำแหน่งก็จะเป็นการไม่ชอบ โดยกฎหมาย อีกทั้งในเรื่องเสร็จดังกล่าวได้ชี้แจงไว้ในประเด็นที่สี่ด้วยว่า สำนักงานสภาพัฒนา การเมืองอาจดำเนินการประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองเฉพาะจังหวัดที่ไม่มีปัญหาไปก่อน และเมื่อได้ข้อยุติสำหรับจังหวัดที่มีปัญหาแล้ว จึงดำเนินการประกาศแต่งตั้งเพิ่มเติมภายหลังต่อไปได้

ดังนั้น ในการแต่งตั้งบุคคลที่ได้รับการเลือกให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนา การเมืองตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ นั้น พอช. มีหน้าที่ต้องดำเนิน กระบวนการเลือกบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองให้เป็นที่ยุติและเสนอชื่อ บุคคลดังกล่าวเพื่อให้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองภายใน ระยะเวลาพอสมควร หากเกิดข้อขัดข้องแล้วไม่มีการดำเนินการให้ได้ข้อยุติจนล่วงเลยระยะเวลา ในการสรรหาเก้าสิบวันไปแล้ว จะต้องถือว่าจังหวัดดังกล่าวไม่มีการเสนอชื่อผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๑) และสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองที่ปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๑๔ วรรคสาม^{๑๓} ต้องพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ และให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วย สมาชิกเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๖^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองฯ

(นายดิศทัต ोหระกิตย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๕๙

^{๑๑}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตาม มาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๒๐๕๐ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น